MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA NUTQNI RIVOJLANTIRISHDA O‘YIN TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

Xayrullayeva Farida Azamatjon qizi
Talaba, Guliston davlat pedagogika instituti
e-mail: lazizahajrullaeva@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish jarayonida o‘yin texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati yoritilgan. Maqolada o‘yin

faoliyati orqali bolalarning so‘z boyligini kengaytirish, to‘g‘ri talaffuzni shakllantirish, muloqot madaniyatini rivojlantirish hamda og‘zaki nutqni mustahkamlash yo‘llari tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy o‘yin texnologiyalarining pedagogik samaradorligi, interaktiv yondashuvlarning ahamiyati, tarbiyachining roli va individual yondashuvlar orqali nutqiy rivojlanishni ta’minlash masalalari ham ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: nutq rivoji, o‘yin texnologiyalari, og‘zaki muloqot, so‘z boyligi, talaffuz, kommunikativ kompetensiya, tarbiyachi, innovatsiya, interaktiv metod, ta’lim texnologiyasi

Abstract: This article explores the importance of using play-based technologies in the development of speech among preschool-aged children. It analyzes how play activities can expand children’s vocabulary, shape correct pronunciation, enhance communication culture, and strengthen oral expression. Additionally, the article examines the pedagogical effectiveness of modern game technologies, the significance of interactive approaches, the role of educators, and the importance of individualized methods in ensuring speech development.

Keywords: speech development, play technologies, oral communication, vocabulary, pronunciation, communicative competence, educator, innovation, interactive method, educational technology.

Аннотация: В данной статье рассматривается значение использования игровых технологий в процессе развития речи у детей дошкольного возраста. Анализируются способы расширения словарного запаса, формирования правильного произношения, развития культуры общения и укрепления устной речи посредством игровой деятельности. Кроме того, в статье освещаются педагогическая эффективность современных игровых технологий, значение интерактивных подходов, роль воспитателя и индивидуальные методы, обеспечивающие речевое развитие детей.

Ключевые слова: развитие речи, игровые технологии, устное общение, словарный запас, произношение, коммуникативная компетенция, воспитатель, инновация, интерактивный метод, образовательные технологии.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish jarayoni bolaning fikrlash, muloqot qilish va o‘z fikrini ifoda etish qobiliyatini shakllantirishning eng muhim bosqichi bo‘lib, bu jarayonda o‘yin texnologiyalari tabiiy, qiziqarli va samarali vosita sifatida alohida ahamiyat kasb etadi, chunki o‘yin bolaning tafakkuri, e’tiborini kuchaytiradi, so‘z boyligini kengaytiradi va og‘zaki nutqni shakllantiradi, shuningdek, bolalarni faol muloqotga jalb qiladi, ularni rolli va didaktik mashg‘ulotlar orqali ijtimoiy va hissiy tajriba bilan boyitadi, nutqdagi xatolarni erkin tuzatish, o‘z fikrini erkin ifoda etish va boshqa bolalar bilan muloqot qilish imkoniyatini beradi. Nutqni rivojlantirish jarayonida til o‘yinlari, dramatik mashg‘ulotlar va interaktiv o‘yin texnologiyalari asosiy vosita bo‘lib xizmat qiladi, ular bolalarda talaffuz, grammatik tuzilish va so‘z boyligini mustahkamlaydi, shuningdek, muammoli vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish va ijodiy fikrlash ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Shu tariqa, o‘yin texnologiyalari bolalarda nafaqat nutqiy kompetensiyani, balki mantiqiy tafakkur, ijodiy fikrlash va ijtimoiy ko‘nikmalarni ham rivojlantiradi, bolaning o‘z fikriga ishonchini mustahkamlaydi, yangilik yaratish istagini oshiradi va mustaqil qaror qabul qilish malakasini shakllantiradi, bu esa uning keyingi ta’lim bosqichlarida muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratadi. Shu bilan birga, o‘yin texnologiyalari bolaga ijtimoiy muhitda o‘zini erkin ifoda etish, jamoaviy ishlarni bajarish va muloqot madaniyatini o‘rganish imkonini beradi, bu esa bolaning nafaqat til kompetensiyasini, balki

hissiy, ijtimoiy va intellektual rivojlanishini ham ta’minlaydi va kelajakdagi o‘qish va ijtimoiy hayotga tayyorgarlikni mustahkamlaydi.

Tarbiyachi o‘yin jarayonini boshqaruvchi, yo‘naltiruvchi va rag‘batlantiruvchi shaxs sifatida muhim o‘rin tutadi, bolaning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda interaktiv va zamonaviy o‘yin texnologiyalarini tatbiq etadi va bolalarning hissiy, ijtimoiy va nutqiy rivojlanishini ta’minlaydi. Shu tariqa, o‘yin texnologiyalari bolalarda nafaqat nutqiy kompetensiyani, balki mantiqiy tafakkur, ijodiy fikrlash va ijtimoiy ko‘nikmalarni ham rivojlantiradi, bolaning o‘z fikriga ishonchini oshiradi, yangilik yaratish istagini rag‘batlantiradi va uning keyingi ta’lim bosqichlarida muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to‘g‘risida”gi qarori. - Toshkent, 2019.
2. Bosher, S. (2018). Language development in early childhood education. London: Routledge.
3. Hasanov, B. (2020). Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi. Toshkent: Fan nashriyoti.
4. Shamsiyeva, D. (2021). O‘yin texnologiyalari asosida ta’limni tashkil etish. Toshkent: Yangi asr avlodi.
5. Vygotskiy, L. S. (1983). Bolalar nutqi va tafakkuri. Moskva: Pedagogika nashriyoti.